

VOLIKOGU TOIMKONNAD TEGUTSEVAD

Maakonnas lahendamist vajavaid probleeme on palju. Nendega tegelemiseks ning oma töö paremaks korraldamiseks moodustas volikogu seitse toimkonda. Järgnevalt peatuksin nende senisel tegevusel.

Aktiivselt on tegevusse rakendunud volikogu õigustoimkond (esimees Arvo Rodi). Põhjalikult valmistati volikogu koosolekule ette migratsiooniküsimust. Vastava otsusega on lehelugejad arvatavasti juba tutvunud. Sellega peatati kuni Eesti NSV immigratsiooniseaduse vastuvõtmiseni maakonda sissekirjutamine väljastpoolt vabariiki tulnuile. Otsus ei puuduta koju tagasipöörduvaid harjumaalasi (olenemata rahvusest).

Olime sunnitud otsuses ära märkima ka selle, et vabariigi siseselt peab maakonda sissekirjutamine toimuma vastavalt seadustele. Põhjuseks oli asjaolu, et erandkorras sissekirjutuse taotlejad pöördusid Eesti NSV valitsuse poole, kes omakorda pöördus maakonnavalitsust (varem täitevkomiteed) nõjutada nende inimeste sissekirjutamiseks erandkorras. Selleks, et erandist ei saaks reegel, tuli meil taoline otsus vastu võtta.

Teatavasti on siseasjade organite üheks ülesandeks võitlus passirežiimi rikkujatega. Seetõttu on täiesti arusaamatu Eesti NSV Siseministeeriumi seadmine tegevus Vasalemma külanõukogus, kus nimetatud ametkonnale alluvatesse asutustesse

võeti tööle sissekirjutust mitteomavalitsuse inimesi. See ei toimunud kõrgete ülemuste teadmata, vaid koguni nende mahitusel ja surve. Ilmselt lähtuti põhimõttest: «Mis pole lubatud härjale, on lubatud Jupiterile».

Omamoodi «pähkliks» on Paldiski linna küsimus. Põhimõtteliselt on Paldiski «lahtine linn», kuid asub sõjaväele kuulaval territooriumil. Käesoleval ajal maakond mingit praktilist võimu selle «vabariigi» üle ei oma. Volikogu on probleemi tõstatanud Eesti NSV valitsuse ees.

Mis puudutab õigustoimkonna praegust tegevust, siis koos maakonnavalitsusega töötatakse välja korralduse arengu põhisuundasid. Probleemile ühest lahendust leida on raske, sest siin põimuvad õiguslikud, organisatsioonilised ja rahalised aspektid.

Pääagu kaks aastat tagasi võttis tolleaegne rajooni rahvasaadikute nõukogu vastu keskkonnakaitse kontseptsiooni, mis on küllaltki põhjalik dokument. Paraku palja kontseptsiooniga keskkonda ei kaitse. Volikogu keskkonnahoiu toimkonna (esimees Elmar Kala) esimeseks tööks saigi nimetatud dokumendi läbivaatamine ja senitehtule hinnangu andmine. Kuigi üht-teist oli tehtud, mingitest erillistest muutustest paremusele rääkida ei saa.

Märtsis tutvus toimkond keskkonnahoiu olukorraga Keila

TERKO-s ja aprilli algul Loksal. Tulevikus võib taolisi visiite oodata mujalegi.

Humanitaar- ja sotsiaaltoimkond (esimees Eve Kõrda) valmistab koos maakonna hariduskoondise töötajatega volikogus arutamiseks ette haridusküsimust. Nagu teistelt eluvaladel, jätkub ka haridusel kuhjaga probleeme. Peatuksin vaid ühel nendest.

1965. a. alates on Harjus suletud umbes 50 väikest kooli, nende asemele tulid mammutkoolid, mille ebaotstarbekuses vahest enam keegi ei kahtle. Meie seisukoht saab olla ainult üks — mida rohkem on tulevikus väikseid, inimsõbralikke külakoole, seda tugevamad saavad olema Harjumaa külad.

Enamik külakoole kuulus minevikus valdadele. Nad olid ehitatud rahva oma raha eest. 1940. a. nad sisuliselt natsionaliseeriti, hiljem aga suleti noopis. Edaspidi läksid koolihooned majandite kätte, osa müüdi haridusorganite või uute omanike poolt teistele asutustele, kes kasutasid neid puhkebaasidena või mõnel muul otstarbel. Sageli toimus korras koolihoonete müük lausa võileiva hinna eest.

Nüüd, kus me tagastame represseeritud neilt äravõetud talusid, tuleb heastada ka kohalikule hariduselule tekitatud kahju. Vallad peavad oma omaniku tagasi saama.

Tösis meelehärmi valmistab harjumaalaste kauplusele

tühjus. Mitmel korral on selles küsimuses koos olnud olmetoimkond (esimees Tiit Reeder). Ka volikogus on kaubanduse küsimusi kahel korral arutatud, kuid vaevalt me praeguse kaubadeit-siidi olukorras rahuldava tulemuseni jõuame. Defitsiiti võib jagada nii või teisiti, lõppkokkuvõtteb jääb keegi ikka kannatajate pooleks.

Järelepärimistele kaubakoguste eraldamiseks kohta 1989. a. võrreldes Tallinna linna, Rapla, Paide ja Tartu rajooniga, saadi vastus Eesti NSV Kaubandusministeeriumilt ja Tallinna Kaubandusvalitsuselt. ETKVL tänaseni vastanud ei ole. Pole ka ime, sest käesoleva aastani jagas ETKVL oma kaubafonde rajoonidele, lähtudes senisest realiseerimisest, mitte aga elanike arvust. Harjulaste jaoks oli taoline olukord eriti ebasoodne. Kuni puudus talongisüsteem ja kaupade veel jagus, ostisime suure osa tarvilikust kaubast Tallinnast. Talongide tulekuga jäi see kaubaosa Tallinna kätte. Ei tahaks uskuda, et koos talongisüsteemi kehtestamisega oleks kaubafondides vabariigisene ümberjaotamine võimalu olnud. Tegelikult seda aga ei tehtud.

Viimasel ajal on juttu olnud alternatiivkaubandusest. Harju Tarbijate Kooperatiivilt on kõlalanud mõtteid kaupluste rendile andmisest või eravaldusse müümisest. Arvan, et küsimust ei tohi vaadelda, kui pelgalt ruumide üleandmist. Uus

omanik peab endale saama ka kaubafondid, mille suurus sõltub piirkonna elanike arvust. Kui ETKVL annab rendile või müüb oma poode ära, kaubafondid aga jätab endale, võib rahvas kannatajaks pooleks jääda, sest erakaupmehel on riikliku hinnaga kaupade võimatu saada.

Praeguse kaubandusmonopoli murdmiseks ja alternatiivkaubanduse tekkeks tuleb kogu maakonna kaubafondi jaotamine anda maakonnavalitsuse kätte.

Kaubanduseteema lõpetuseks tuleksin veel kord meelde, et maakonna volikogu koosolekul 14. veebruaril lubas Harju Tarbijate Kooperatiivi juhatuse esimees A. Sesterikov «Harju Elu» kaudu avalikkusele tutvustada asjade seis kaubanduses.

Mis puutub volikogu sotsiaal-majandusliku arengu (esimees A. Karjatse), haldusreformi (esimees V. Loko) ja demilitariseerimise (esimees J. Liim) toimkondade tegevusse, siis eriliselt aktiivsust nende tegevuses esialgu näha ei olnud.

Lõpetuseks paar sõna ruumide probleemist. Mitmed maakonna keskasutused töötavad kehvides oludes. Uute ruumide leidmine Tallinnas on aga väga raske. Otse kesklinnas, Kesklinna tänava 13, kus asub EKP Harju Rajoonikomitee, ruume jagaks, kuid sealne juhtkond ei soovi neid ruume maakonna heaks välja üürida. Õigus meile ära öelda neil nuidugi on. Siiski võiksid maakonna komunistid enne vahele astuda, kui nende selja taga maakonnale sobivad ruumid võrastele maha äritakse.

PEETER UGAND